

# BUITEN

14<sup>E</sup> JAARGANG N<sup>O</sup>. 33.

ZATERDAG 14 AUGUSTUS 1920.



FLAMINGO'S.  
*Naar de teekening van Sj. Kuiperus.*



Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

#### INHOUD:

|                                                                                                         |              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| FLAMINGO'S, ILLUSTRATIE . . . . .                                                                       | BLZ. 385     |
| KINDEREN DER ZEE (33), NAAR HET ENGELSCH VAN H. DE VERE STACPOLE . . . . .                              | 386          |
| SPELENDE OTTERS, DOOR G. . . . .                                                                        | 387          |
| HET MUSEUM PLANTIJN TE ANTWERPEN, DOOR S., GEÏLLUSTREERD . . . . .                                      | BLZ. 388—392 |
| REIZEN VOOR ZEMANSKWARTIER, DOOR A. J. R. . . . .                                                       | BLZ. 392     |
| BULBULS, DOOR G. . . . .                                                                                | 393          |
| EDAM'S POORTEN, DOOR MR. A. LOOSJES, GEÏLL. . . . .                                                     | BLZ. 393—395 |
| HET TEMMEN VAN DE HARP, DOOR W. H. DE ROOS . . . . .                                                    | BLZ. 394     |
| WONDERE VERHALEN UIT DE WILDE NATUUR, DOOR F. ST. MARS, VERTAALD DOOR S. J. BARENTZ—SCHÖNBERG . . . . . | 395          |
| DE TOREN DER GROOTE KERK TE BREDA, ILLUSTRATIE . . . . .                                                | 396          |
| CHINEESCHE SPREEKWOORDEN, DOOR DE R. . . . .                                                            | 396          |

#### BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

*Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.*

*De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.*

*Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.*

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.



## KINDEREN DER ZEE.

33) Naar het Engelsch van H. de Vere Stacpoole.

BOEK III

DE FULMAR.

HOOFDSTUK V.

HOE EEN STERK MAN ZIJN NOODLOT DRAAGT.

MAGNUSS stond een oogenblik sprakeloos, en terwijl hij daar zoo stil stond, trok Ericsson zijn jas uit en stroopte zijn rechterhemdsmouw op. Aan de achterzijde van den arm, even boven den elleboog, waren drie grijze vlekken zichtbaar, alsof een drietal vingers hem daar had vastgegrepen, een onuitwischaar spoor achterlatend.

Magnuss trad een schrede terug en Ericsson, deze beweging ziende, begon te lachen.

„Je ziet het nu zelf,” sprak hij. „Niemand mag me aanraken. Niemand mag dicht bij me komen. Het kan me niet meer schelen. Ik heb gisteren alles met me zelf uitgemaakt.”

„Maar — maar”, stamelde Magnuss verschrift, ofschoon hij bij zichzelf zeide, dat dit geen werkelijkheid was, dat zijn oogen hem parten speelden, dat Ericsson zich moest vergissen. Hij wilde spreken, doch zijn tong kleefde aan zijn verhemelte en zijn lippen waren droog als puimsteen.

Ericsson trok zijn jas weer aan en nam plaats op het rotsblok, terwijl Magnuss, na een oogenblik te zijn blijven staan, dicht bij hem ging zitten.

„Het was gisteren, terwijl ik me waschte. Ik had het niet eerder gezien; het was aan de achterzijde van mijn arm. Als je gekomen bent om mij te zoeken, heb je je tijd verspild, want je zult nooit den man weervinden dien je hebt gekend. Hij is dood. Alles is voor mij voorbij. Eerst dacht ik gek te worden, maar mijn verstand is teruggekeerd. Het schijnt dat het afgestompt is. Kijk eens: ik had alles wat ik hebben

wilde; alles wat een man kan begeeren, bezat ik — geluk, fortuin, gezondheid, alles! Dit alles is weg!”

Het scheen alsof hij niet sprak over zijn eigen zaken, maar over die van een ander. Het was als beschreef hij het ongeluk van een anderen man. Soms scheen het, alsof een doode van zichzelf vertelde en al dien tijd hield hij zijn arm vast, alsof deze hem pijn deed.

Het zoozeer ontvankelijke gemoed van Magnuss was niet bij machte zich bij zooveel ellende stil te houden. Hij barstte los:

„Je spreekt zooveel, dat je iemand den dood op het lijf zou jagen! Hoe weet je dat het is zooals je beweert? Je bent niet bij een dokter geweest. Het is wat moois om iemand zoo te doen schrikken! Ik zeg je, dat het een onmogelijkheid is. Er is op IJsland geen melaatschheid, behalve bij die paar menschen die in het hospitaal te Reykjavik liggen. Je moet een dokter raadplegen. We zullen naar Stykkisholmur gaan naar den Gouvernementsdokter. Wij moeten dat dadelijk doen!”

„Ik kreeg het niet op IJsland,” antwoordde Ericsson rustig.

„Waar deed je het dan op?”

„In Japan.”

„In Japan?”

„Ja, op de kust van Noto. Je herinnert je den nacht dat ik aan wal ging om dat meisje te zien? Wel, die menschen hebben een leelijken streek met me uitgehaald. Het meisje was er in 't geheel niet; zij hadden in haar plaats een melaatsche vrouw gebracht; zij was heel jong, met de melaatschheid alléén op haar gezicht, en dat was door een doek bedekt.”

In enkele woorden vertelde hij de gebeurtenissen van dien nacht.

Magnuss luisterde, en terwijl hij luisterde, hoorde hij weer de woorden van Briem:

„Er bestaat geen ongeluk, er bestaat slechts verkeerd sturen.”

„Dat deden ze,” zoo besloot Ericsson zijn verhaal, „en het helpt niet of we er nog langer over spreken.”

Magnuss was in tegenwoordigheid van zooveel leed zoo hoog gestegen boven zijn egoïstische natuur, dat een ijzige koude hem beving en hij Ericsson met angstige oogen gadesloeg. Nooit was hem zoo iets ontzettends als dit overkomen. Hier was de man dien hij had benijd, de supérieure mensch dien alles meeliiep, in den greep van een noodlot, veel verschrikkelijker dan dat van Oedipus. Want de Goden hadden Oedipus verblind, terwijl zij Ericsson het gezicht lieten behouden. Hier was de degelijke werkzame man, die Gudmunsson's macht over Skarsstöd had gebroken, wien zelfs de storm goedgunstig was geweest, de man aan wiens zijde de Liefde stond, plotseling tegengehouden, alsof een Hand uit het verleden op zijn arm werd gelegd, een onzichtbare Hand, welke haar greep geen oogenblik zachter deed worden en dit ook niet zou doen alvorens haar slachtoffer was gestorven.

Hoewel hij zeide Ericsson's diagnose in twijfel te trekken, wist hij in zijn hart dat deze gelijk had. Hij had te veel melaatschheid gezien, dan dat hij kon twijfelen.

In vroeger tijden was de lepralijder een bekende figuur op IJsland en in het tooneelstuk „Fjalla Evandur” ziet men zoo'n ongelukkige zich bewegen in het gezelschap der andere dorpsbewoners, en zelfs drinken uit dezelfde flesch; doch de melaatsche van het tegenwoordige IJsland is uit het publieke leven verdwenen en het onverschillig dulden van vroeger heeft plaats gemaakt voor een onbeschrijfelijke vrees. Magnuss, op de naakte rots gezeten, staarde voor zich uit, echter niet naar het eenzame landschap, doch naar het hospitaal te Reykjavik. Daarheen zou Ericsson moeten gaan — indien — wat? Waar zou hij zich kunnen verbergen? Wat kon hij doen? Indien hij een misdaad zou hebben begaan, zou hij naar een vreemd land hebben kunnen uitwijken, doch de misdaad lepra te ontvluchten, was een onmogelijkheid.

Hij stond op, Ericsson deed hetzelfde en zonder een woord te spreken, daalden zij den heuvel af in de richting van het zijpad.

„Ga je naar Skarsstöd terug?” vroeg Ericsson.

„Naar Skarsstöd?” herhaalde Magnuss als in een droom.

„Ik weet het niet. Skarsstöd? Ik heb daar nu niets meer te maken, alles wat zich daar bevindt, heeft voor mij geen waarde meer! — niets meer!”

„Luister eens”, zeide Ericsson „het is onnoodig om hier

over zoo'n drukte te maken. Indien ik onlangs van de klippen was gevallen en mijn nek had gebroken, zou ik er precies zoo aan toe zijn als nu, en jij zoudt het werk hebben voortgezet. Dus moet je nu ook doorgaan. Men moet aan Briem en de anderen denken. Je moet met hen samen de boot besturen. Die is nu van jou, evenals alles wat ik bezit. Al het geld zul je vinden onder den grond op de plaats die je kent. Dat moet je houden en dan naar Reykjavik gaan, Stefansson opzoeken en hem vragen een document op te maken, waarin staat dat jij van nu af aan, alles bestuurt."

"Maar jij?" vroeg Magnuss, „waar zal jij heengaan?"

"Dat zal ik je zeggen. Alles wat ik noodig heb, is de zee. Ik ga met je terug tot de Flókavallei en blijf daar wachten tot middernacht. Jij haalt je boot, bergt daar al het noodige in en dan breng je die naar de plaats waar ik zijn wil, en waar ik mij voorloopig kan verbergen."

"En die plek is?"....

"De Fulmar."

"Ja, daar zou je je kunnen verbergen", sprak Magnuss droevig. „Als er iets mocht zijn dat je noodig hebt..."

"Ik heb maar één wensch — dat is naar de zee te gaan. Terwijl ik nog hier ben moet je Stefansson gaan opzoeken. Je kunt hem alles vertellen. Men kan hem vertrouwen."

Magnuss zuchtte diep. Toen wendde hij zich om en naast Ericsson voortgaande, begonnen zij hun tocht naar de Flókavallei.

Zij spraken bijna niet onder het gaan. Het scheen een stilzwijgende overeenkomst dat zij van deze tragedie niet moesten gewagen. Geen enkele maal was Schwalla's naam genoemd, ofschoon zij degene was die thans in Magnuss' gemoed den beventoon voerde.

## HOOFDSTUK VI.

### HET EI VAN DE ALK.

Zij bereikten een paar uur voor middernacht de Flókavallei, en op een plek tusschen de boerenhofsteden en Gudmundsson's bungalow hield Ericsson stil en zocht een plaatsje aan den oever der rivier. Magnuss verliet hem hier om de boot in orde te gaan brengen.

"Ik zal je ongeveer over een uur volgen", sprak Ericsson. „Na twaalven zal ik in Skarsstöd wezen, dan zal wel niemand meer op straat zijn."

Hij bezat een oud zilveren horloge dat hem den tijd kon aanwijzen en terwijl hij daar zoo zat, volgde hij Magnuss met de oogen, totdat deze uit het gezicht was verdwenen.

Toen luisterde hij naar het water dat vroolijk kabbelend tusschen de oevers stroomde.

Zijn brein, geheel in beslag genomen door het groote onheil, was niet in staat over andere dingen na te denken. Hij kon nauwelijks verder denken dan het tegenwoordige. Slechts één gedachte bezieldde hem — de zee!

Hij had geen afschrik van het „iets" dat hem in zijn ijzeren greep hield, want God's goedheid tegen deze ongelukkigen toont zich voornamelijk hierin, dat zij spoedig aan deze, de vreeselijkste aller kwellingen, gewennen.

Toen, na elven, stond hij op en zette zijn tocht voort. Het was de aanblik van Gudmundsson's bungalow, welke datgene wat in hem sluimerde, in beroering bracht, maar eerst bij de bocht van het dal gekomen, toen hij Skarsstöd zag, beschenen door het licht der middernachtzon, kwam het ontwaken.

Hij volgde het pad langs de rivier en toen hij Gunarsson's huis naderde, was het alsof een sterke wind tegen hem indruischte, welke hem op de vlucht wilde jagen.

Met bleke lippen en sluipend als een dief, kwam hij nader, het oog gericht op Schwalla's venster. Het was half geopend en hij kon de witte gordijnen zien, zachtjes heen en weer bewogen door den wind, en die hem schenen toe te wenken. Voor het hek, alvorens het huis geheel te naderen, stond hij stil en staarde naar de vensters.

Haar zou hij nooit weerzien en zij was daar ginds — in zorgeloozen slaap gedompeld, onkundig van zijn leed.

Hij ademde diep en zwaar. Daar — bijna door zijn hand bereikbaar, lag zijn Paradijs — en hier stond hij, verslagen — dood.

Even raakte hij het witgeschilderde hek aan; toen wendde hij zich af en ging verder.

Hij kwam voorbij de kerk en de pastorie, zijn eigen huisje

en de herberg waar hij met Magnuss den nacht had doorgebracht.

Hij ging voorbij Gudmundsson's kantoor met diens naam er boven in groote letters. Het was Gudmundsson's triomf, doch Ericsson lette er niet op. Niets scheen meer tot hem door te dringen totdat hij aan de landingsplaats gekomen, Magnuss zag staan in den vollen zeewind.

Magnuss had alle dekens uit het huisje gebracht, het petroleumstel, alles wat hij maar had kunnen vinden en gemeend had dat van nut zou kunnen zijn; alle voorraden ook: en alles had hij in de boot geborgen welke aan de pier lag vastgemeerd. Ericsson stapte in, ging vooraan zitten, terwijl Magnuss afstiet, den mast in zette en bij het roer plaats nam.

In het wondere licht dat de wereld bestraalde, lag, blauw, de fjord onder den vaag blauwen hemel, en kleine rimpelingen, door den morgenwind teweeggebracht, wierpen hun fijne schaduwen over het water.

Geen nevel bedekte den gezichtseinder of de heuvelen. Van het in slaap gedompelde Skarsstöd en de lichte vallei af tot aan Breidavik Punt, lag de wereld doodstil, met uitzondering van het zachtklinkend lied der branding tegen de kust.

Toen zij den Fulmar naderden, baadde deze in licht purperen gloed, waarop als witte vlekken, de broedende meeuwen zichtbaar waren. Het water, het midden houdend tusschen eb en vloed, klotste blank aan zijn voet en de hollen schenen brommend tegen de zee te keer te gaan.

Bij het naderen der boot vlogen de meeuwen op, hun vleugels openden en sloten zich; daarop klonk als een fijne stem gelijk die van geesten, in nood verkeerend, de kreet der alken tegen den wind.

Magnuss stuurde naar de kleine baai aan de zuidzijde, liet de boot handig aan wal lopen en Ericsson hielp mede haar op het zand te trekken.

Deze strook strand, niet breder dan een meter of tien, gaf toegang tot een hol, dat zelfs bij vloed droog bleef.

Van de zandstrook af leidde een gemakkelijk te beklimmen pad naar een plateau, met smaragdkleurig gras begroeid.

De bodem van het hol was met zand bedekt en bijna even vast en hard als aarde. Zij brachten alles in het hol. Magnuss had niets vergeten: lucifers, petroleum voor het stel, beschuiten voor minstens een maand, vleesch en groenten in blik, vischlijnen, zelfs een vat water, hoewel er een natuurlijke kom boven op de rots was, waarin altijd regenwater werd gevonden, behalve in tijden van buitengewone droogte.

Toen zij klaar waren met het aanbrengen der voorwerpen, namen zij plaats op de zandstrook.

„De „Ingalfur" komt morgen in Skarsstöd", zeide Ericsson. „Dan ga jij met haar naar Reykjavik. Ik wil dat alles met Stefansson in orde komt. Zie je, ik heb geen familie, of iemand waarvoor te zorgen, dus jij krijgt alles. Ik weet heelmaal niet wat er moet gebeuren, maar aangezien jij mijn compagnon bent, is er niemand die je iets zal betwisten. Doch Stefansson zal het wel het beste weten."

„Ik heb niets nodig," antwoordde Magnuss. „Ik denk er alleen maar aan wat er met jou zal gebeuren."

„Alles wat er met iemand gebeuren kan, is met mij gebeurd. Dus daar hoef je je niet bezorgd over te maken."

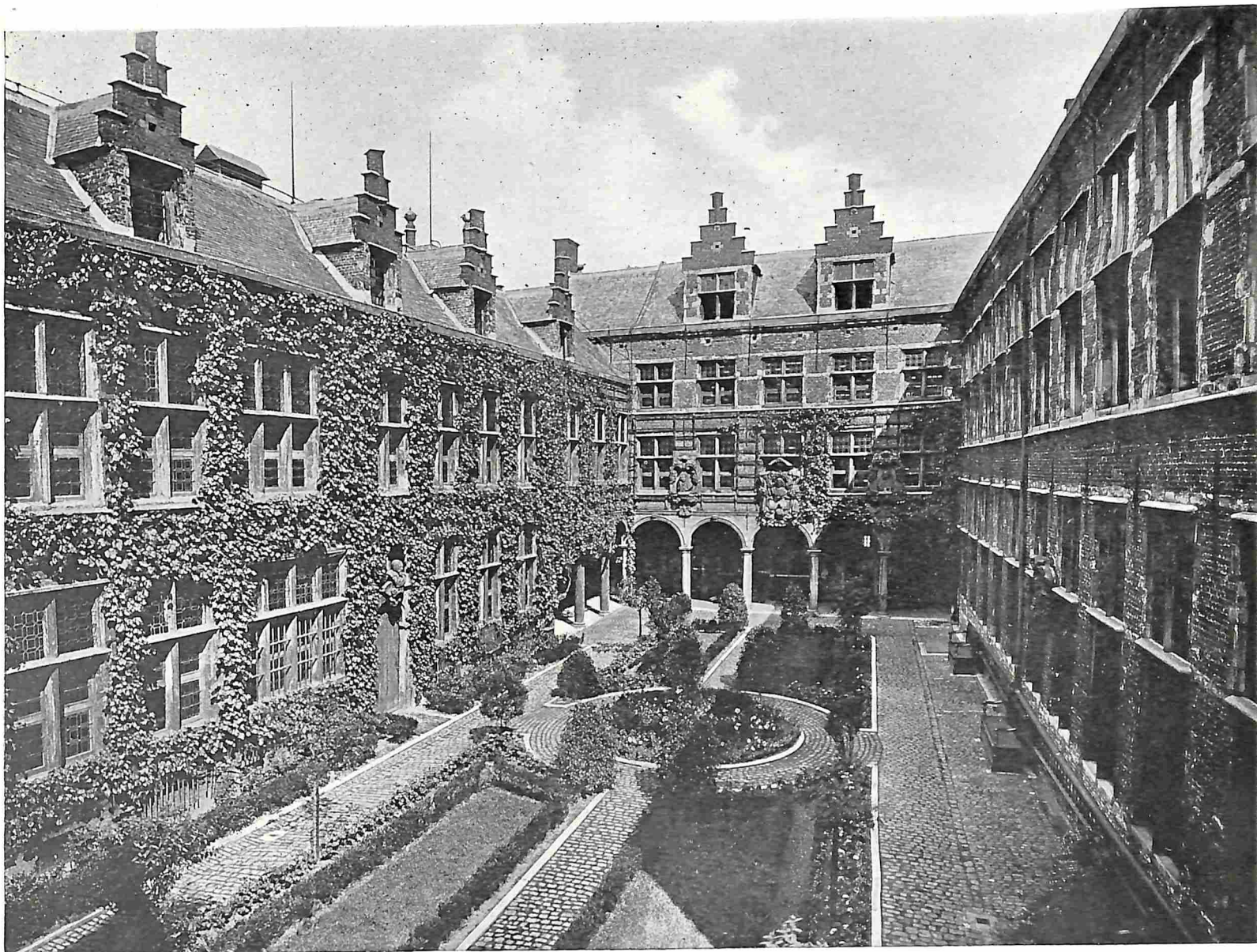
(Wordt vervolgd)

## SPELENDE OTTERS.

Den reiziger Gosse werden in het Noorden van Amerika door een ouden trapper, die hem als gids diende, otterglijbanen aangewezen op een sterk hellenden rivieroever. Deze ijsbanen waren blank en glad als spiegelglas geworden door het wintersche spel, dat de otters op die plek dreven. Verscheidene dieren kiezen dan zulk een plek uit, waar zij plat op hun buik liggend, zich achtereenvolgens van boven af in het water laten neerglijden over de sneeuw.

Op eenigen afstand daarvan verlaten de otters de rivier weer om naar hun sullebaan terug te keeren en hetzelfde spelletje te herhalen. Het uit hun pelzen druipende water bevriest op de baan en maakt die op den duur spiegelglad. De trapper had daar de sportlustige otters meermalen dat glijspel met den meesten ijver zien bedrijven, waarmede zij zich urenlang konden bezighouden en daarbij door hun levendigheid alle blijken van vermaak en genoeg aan den dag legden.

G.



HET MUSEUM PLANTIJN. DE BINNENPLAATS.

## HET MUSEUM PLANTIJN TE ANTWERPEN

**W**IE de stille, ietwat provinciaalsch aandoende Vrijdagsche Markt te Antwerpen opkomt, zal in een der hoeken een groot gebouw opmerken, dat, zoo eenvoudig als het is, nochtans opvalt door een zekere monumentaliteit. Een ruime toegangspoort, weerszijds ervan een tweetal weinig karakteristieke vensters; daarboven weder een tweetal rijen vensters, en dit alles overdekt door een fronton, dat, met de poort, het eenigszins klassieke uiterlijk van dezen gevel uitmaakt. Naast aan oogenschoonlijk een soort van aanbouw, zoo te zeggen van weinig opvallend karakter, te zamen met eerstgenoemde pui onder eenzelfde recht en slecht dak, geflankeerd door schoorsteen. Die vensters, min of meer naakt en hoog, herinneren den beschouwer aan een schoolgebouw, een belastingkantoor of een inrichting voor rijks- of gemeentelijke administratie, — kort en goed, van buiten is er niets dat het ongeëvenaard kostbare binnenst en de heerlijke schatten daar verzameld, vermoeden doet. Een oud huis met zekere kwaliteiten, met iets grootsch vooral in die heel eenvoudige omgeving van dat pleintje, maar vooral met iets rustigs, iets behaaglijks vanwege dat eigenaardige oud-modische, dat op zich zelf, zonder veel uiterlijk schoon, den minnaar van kunst en cultuur steeds aantrekt. Er is niet slechts daarbinnen, maar ook rond dat huis de lieve, goede atmosfeer, welke de nieuwe tijd niet meer te scheppen weet. Daar in dien kleinen, simplen hoek van de wereld kan men zich eeuwen terug wanen, in tijden toen nog geen snorkende en blaffende motorwagens als waanzinnigen over het aardrijk ijlden, en het razend ronken van vliegmaschinen den schoonen avondhemel nog niet ontstelde. . . . . Bespiegeling, zachtgeaardheid en een edel handwerk dat tot kunst werd, — dat is het, waarvan de gansche sfeer daar in en om dat oude gebouw op dat oude plein u spreekt. . . . .

Dit innemende huis op dit stille plein is het museum Plantijn, het vermaarde, een unicum op de wereld, mogen wij wel zeggen. Want, gegroeid uit de oudste drukkerij, die bekend is, geeft het met de geschiedenis der drukkerij ons tevens de geschiedenis der zoo innig daarmede verbonden beschaving. De wording dezer befaamde drukkerij en de historie van de families Plantijn en Moretus, de eigenaars dezer zaak, behooren tot de belangwekkendste bladzijden onzer beschavingsgeschiedenis. Wij zullen u daarom even een beknopt verhaal doen dezer beide drukkersgeslachten welke bevriend waren met keizers en koningen en met de schitterendste kunstenaars en wetenschapsmannen van hunnen tijd.

Christoffel Plantin of Plantijn, in 1520 te Saint-Avertin, een klein plaatsje niet ver van de Fransche stad Tours, geboren, was de stichter der drukkerij. Wij schrijven 1520, omdat het meerendeel der bescheiden en bronnen dat jaar als zijn geboortjaar vermeldt, doch, evenals over vrijwel alles wat tusschen hemel en aarde is voorgevallen, zijn ook hieromtrent de geschiedvorschers het niet eens. Een zijner gegraveerde portretten en zijn grafzerk geven het jaar 1514 op; — aldus schrijft Max Rooses, in zijn beschrijving der familie Plantijn-Moretus, waaraan wij hier verscheidene bijzonderheden zullen ontleenen, — een der van hem geschilderde portretten geeft echter 1520 als zijn geboortjaar. Plantijn's kleinzoon, Frans van Ravelingen, vermeldt in een opschrift op een gegraveerd portret van zijn grootvader, met groote stelligheid, dat deze in de maand Mei van het jaar 1520 geboren is. Dit wordt dan ook door de meerderheid als juist aangenomen.

Christoffel was nog heel jong, toen zijn moeder hem door den dood ontviel. Zij stierf n. l. aan de pest, en de vader, bevreesd dat hij anders ook door de ontzettende ziekte mocht worden aangetast, trok met den kleinen Christoffel naar de

stad Lyon. Daar werd hij grootgebracht bij een zekeren Claude Porret. Later trok de knaap met zijn vader naar Orléans, en daarna naar Parijs. De vader vertrok weer uit Parijs, en liet er zijn zoon achter om er te studeeren. Christoffel deed er zijn best, maar kon niet verhinderen dat het beetje geld, dat hij meegekregen had, alweer spoedig was opgeteerd, en daar zijn vader hem niets meer stuurde, was de jongen genoodzaakt met een handwerk in zijn onderhoud te voorzien. Hij trok naar Caen, waar hij bij den meesterdrukker Robert Macé in de leer ging. Hij kwam daar wat vooruit, maakte kennis met Jeanne Rivière, huwde haar, en het jonge paar verhuisde naar Parijs. Daar bleven Christoffel en Jeanne eenige jaren wonen. Maar in 1549 trekken zij naar het toenmaals zeer bloeiende Antwerpen, waar Christoffel zich als boekbinder vestigde. Het duurde niet lang of hij wist zich daar onder de rijke en verfijnde kunstzinnige lieden een naam te verwerven met zijn prachtig uitgevoerde boekbanden en andere lederen artikelen, sierlijk ingelegd, kunstig verguld en van een meesterlijke afwerking. Wat Plantijn maakte overtrof ver wat ooit voordien in Europa op dat gebied bekend was. De rijke patriciërs, kunstenaars, edellieden, gezanten, het waren alle klanten van onzen meester, die geen handen genoeg had om al die groote heeren naar hun wenschen te bedienen. En het ging den ijverigen bekwamen man zóó voor den wind, dat hij wel zijn heele leven lang zijn winstgevend ambacht van binder hadde blijven uitoefenen, en er dus nooit of tenimmer een drukkerij Plantijn ware geweest, . . . indien een noodlottig ongeval hem niet lichamelijk voor het uitoefenen van het bindersvak ongeschikt had gemaakt.

Hij moest n. l. op eenen avond een kostbaar door hem vervaardigd werkstuk bij zijn lastgever gaan afleveren, een prachtig lederen koffertje voor Gabriël de Cayas, den secretaris van koning Philips II, te Antwerpen woonachtig. Hij werd toen op straat aangevallen door een troep dronken, gemaskerde kerels, een hunner bracht hem een gevaarlijken steek toe. Wel genas de meester, doch hij kon geen handwerk meer verrichten, waarbij hij veel bukken en zich bewegen moest. Zoo kwam het dat hij zijn ambacht weer vaarwel moest zeggen, en zijn vroeger vak van drukker ging uitoefenen.

In 1555 kwam het eerste boek met zijn, Plantijn's, naam erop als drukker, uit.

In 1563 stichtte hij een vennootschap, en trad op als bestuurder daarvan. De drukkerij werd met het aldus verkregen kapitaal aanzienlijk uitgebreid.

Plantijn, ofschoon voor zich zelf geen aanhanger der roomsch-katholieke kerk, wist nochtans de gunst van Philips II van Spanje te winnen. Ook Kardinaal Granvelle en de meergenoemde De Cayas waren den bekwamen meesterdrukker genegen, en het was op hun voorspraak, dat deze van dien vorst opdracht kreeg diens koninklijken Bijbel in vijf talen te drukken. Ook drukte hij Brevieren en Romeinsche Missalen, waarvan de tekst door het Concilie van Trente goedgekeurd was. De hooge klandizie bracht Plantijn echter weinig geldelijke voordeelen, ja, op den langen weg zelfs verliezen. De koning van Spanje zat er n. l. niet al te best bij, en het heet, dat de meesterdrukker tot aan zijn dood den koninklijken klant maar aldoor kwitanties moest aanbieden die echter nooit geheel werden voldaan.

Intusschen was de toestand in Antwerpen ook allesbehalve rooskleurig. De stad en de Spaansche Nederlanden gingen ten onder, de handel kwijnde. Plantijn ging het dan eenste Leiden probeeren, doch eenige jaren later zag Antwerpen hem weder binnen zijn muren terugkeeren. Dit was in 1585, toen de stad door den hertog van Parma was ingenomen.

Het drukkersbedrijf, dat onze meester te Leiden had gevestigd, werd bij diens vertrek aan Frans van Ravelingen, een zijner schoonzoons, overgedaan.

De drukkerij en de boekwinkel te Antwerpen werden door hem reeds gedurende zijn leven vermaakt aan zijn schoonzoon Jan Moretus (of Moerentorf), en toen de wereldvermaarde „aartsdrukker" het hoofd neerlegde, — 1 Juli 1589 — zette deze Jan Moretus de grootsche traditie voort.

Na hem bleef de drukkerij steeds in handen der Moretussen en hunne nakomelingen, die het bedrijf erin bleven uitoefenen tot 1867. In 1876 kocht de gemeente Antwerpen het prachtige huis, den historischen inboedel en de kunstverzameling die het bevatte, om het als museum in te richten.

De geschiedenis van dit merkwaardige gebouw, of liever van den complex van gebouwen, die het museum Plantijn



HET MUSEUM PLANTIJN.  
DE POMP OP DE BINNENPLAATS.

uitmaken, verschilt niet van de vele geschiedenissen van huizen- en huisjescomplexen, gaandeweg in de hand van eenen zelfden eigenaar vallend en allengs vereend en herschapen tot één groot geheel, dienstig voor één bedrijf en bewoning. Wat men heden ten dagen gebeuren ziet, — en zeker niet zonder eenige spijtigheid, — n. l. het teloorgaan van kleine schilderachtige woningen en reeksen en hoekskens in één groot, practischer gebouw van dienst of bedrijf of met andere nuttige bestemming, — het was al evenzeer eeuwen geleden het geval. En men zou verstoeld staan als men wist hoeveel schilderachtig schoon van steegjes en poortjes en karakteristieke geveltjes ook reeds in den ouden tijd gesloopt werd om plaats te maken voor de grooter en practischer gebouwen, die — nu ja tegenwoordig op hunne beurt door ons bewonderd worden, maar natuurlijk op verre na nog niet te vergelijken zijn met dat waarvoor zij in de plaats kwamen, eeuwen geleden.

Plantijn had op verscheidene plaatsen te Antwerpen zijn drukkerij gehad, toen hij in 1576 het bedrijf overbracht naar een huis gelegen in de Hoogstraat nabij de Janspoort. Drie jaar later kocht hij dat gedeelte van het huis, hetwelk hij in gebruik had en dat uitkwam op de Vrijdagsche markt, — het huis dus, waarin de zaak sedert dien steeds gevestigd bleef, het tegenwoordige museum Plantijn. Oorspronkelijk bestond het perceel uit een gebouw met zijn gevel aan de Hoogstraat en een grooten tuin. Het door Plantijn gekochte deel wordt in de verkoopacte beschreven als „een huis met poort, zaal, tuin en koetshuis.” Eenige jaren na den verkoop (tot en met 1580) bouwde hij op den grond van den grooten tuin een drietal huizen aan de H. Geeststraat, en verbouwde hij het koetshuis ook tot een woning. In verband met den naam van het hoofdgebouw aan de Vrijdagsche Markt, dat „de Gulden Passer” was gedoopt, werden de vier nieuwgebouwde woningen met de namen „den ijzeren passer”, „den

houten passer”, „den koperen passer” en „den zilveren passer” versierd. De twee laatstgenoemde zijn bij het museum getrokken, de twee eerstgenoemde zijn nu het museum van Folklore in de H. Geeststraat geworden.

Het werkhuis der drukkerij werd omstreeks dien tijd ten zuiden van den tuin gebouwd, ter plaatse waar het ook thans nog is. Ongeveer terzelfder tijd werd de open plaats naast de uitgangspoort overwelfd en een kleine woning daarop gebouwd.

Toen Plantijn stierf, werden de huizen verdeeld onder de kinderen; zoo kreeg Jan Moretus de drukkerij met het links van den tegenwoordigen ingang liggende huis. De dochter Catharina kreeg „De hou-

ten passer”, maar verkocht die later weer aan Jan Moretus; de dochter Hendrika ontving „de ijzeren passer”, maar ook deze deed haar bezit later aan een der Moretussen van de hand. „De koperen passer” en „de zilveren passer” werden beide verkocht, maar kwamen later toch weer in het bezit der Moretussen terug. Zoo waren deze huizen, die van de eene hand in de andere gegaan waren, toch weder in het bezit der familie terug, vermeerderd nog met een vijfde huis in de H. Geeststraat „het Vosken” geheten, dat vanachter uitzicht had op de binnenplaats van de drukkerij.

Omstreeks 1620 hadden groote veranderingen plaats. Balthasar Moretus, de zoon van Jan, en kleinzoon van Plantijn dus, na zijn grootvader de begaafdste en meest ondernemende der familie, liet groote verbouwingen maken. Om de achterzij der huizen aan de H. Geeststraat te verbergen liet hij langs de binnenplaats de mooie open galerij bouwen. Voorts liet hij de balken en vloeren vernieuwen, fraaie marmereen schoorsteenen en verdere versieringen aanbrengen. In 1637 liet dezelfde eigenaar op een deel van een kort voordien gekocht eigendom, met den gevel aan de Hoogstraat gelegen („De bonte Huid”) de westelijke galerij langs de binnenplaats bouwen. Gelijktijdig werd de correctorskamer met haar verdieping er gebouwd, de verdieping boven de drukkerij opgetrokken, en de arcade dan ook ten zuiden van de binnenplaats voortgezet. Al deze werken waren voltooid in 1639, het jaar voor zijn dood.

Deze Balthasar Moretus I was het, die de zaak weder tot denzelfden hoogten bloei bracht als in Plantijn's tijd; hij vereenigde ook den boekhandel, die tot dan toe aldus in de stad (de Kammerstraat) gedreven was, met de drukkerij. Hij was de vriend van Rubens, wien hij dien overvloedigen schat van kunstwerken opdroeg, welke thans nog het museum versieren.

Door dezen eigenaar werd dus reeds de toestand van 't oude huis, uit zoo verscheiden deelen in zoo uiteenlopende tijden als tot eenen gegroeid, aanmerkelijk verfraaid en tot meerder harmonie gebracht. Er moest echter nog heel wat gebeuren alvorens de toestand van thans kon worden geschapen. Ten tijde van Plantijn stonden er aan de Vrijdagsche Markt voor de drukkerij nog een zevental huizen. En beurtelings werden deze in later tijden het eigendom van de Moretussen. Op den grond van een vijftal er van liet een der Moretussen in 1761—1763 het nieuwe woonhuis bouwen met den gevel naar de Markt. De twee huisjes aan den hoek bleven nog staan, tot ze, door een der Moretussen gekocht, in 1812 werden afgebroken en vervangen door het huis, dat nu op den hoek der Vrijdagsche Markt en de H. Geeststraat staat, en met het overige eigendom in 1876 door de stad gekocht werd. . . .

Het is de oude geschiedenis, die zich steeds weer herhaalt. Het is het spel der kleine waterdruppels, die door den groote worden aangezogen, een voor een, om zich er ten slotte mede te vereenigen.

In 1903 werden door de stad twee huizen, het meergenoemde „Vosken” en het daarnaast gelegene in de H. Geeststraat, bij het museum getrokken. Ook trok men op den beschikbaar gebleven grond nog een nieuw gebouw op; alles om het aantal zalen te kunnen vermeerderen, teneinde het overstelpende museum-materiaal overzienbaar te kunnen rangschikken. De nieuwe zalen, die er zoo bijkwamen, zijn die van de Geschiedenis der drukkerij, die van de Geschiedenis der Antwerpsche drukkunst, van de Gezichten van Oud-Antwerpen en der Antwerpsche kunstenaars. . . .

Welk een merkwaardige wording, niet waar? Welk een groei uit vele en verscheiden onderdeelen in zoo verscheiden tijden! Men kan dit het prachtige museum niet aanzien, wanneer men, vanuit de groote toegangspoort rechts afslaand, een reeks van zalen doorgaat, alle langs de binnenplaats gegroepeerd, en in groote lijnen zoo als het ware natuurlijk elkander opvolgend, dat men gerust van een fraai, harmonisch en prachtig overzienbaar, ja, een planmatig interieur spreken mag, daar rond die schoone intieme binnenplaats.

Het gebouw aan de Vrijdagsche Markt dagteekent dus van 1761—1763. Architect er van is Engelbert Baets. Men heeft, als gezegd, toegang door een breede poort. Boven die poort is een gebeeldhouwd schild met het Plantijnsche drukkersmerk: De Gouden Passer. Een hand, uit een wolk gestoken, houdt den passer vast; een der punten staat op een bord, de andere wordt in beweging gedacht. Tusschen die twee punten een banderol met het devies van Plantijn: „Labore et Con-



SCHOUW IN EEN DER ZALEN VAN  
HET MUSEUM PLANTIJN „MET  
FRAAIE COPIE VAN RUBENS'  
LEEUVENJACHT.

stantia", d. i. „door den arbeid en de volharding." De passer verzinnelijkt deze spreuk; de draaiende punt is de beweging, de arbeid, terwijl de stilstaande de standvastigheid uitdrukt. In de zij-figuren is deze leus eveneens gesymboliseerd: aan den eenen kant een zittende vrouw, de standvastigheid; aan den anderen kant Herakles, d. i. het werk; vervaardiger van dit stuk was de beeldhouwer Artus Quellijn, (1609—1668). Het versierde oorspronkelijk de poort van het meergenoemde huis „De bonte Huid."

Als ik de groote toegangspoort binnenkwam, werd mij daar bereidwillig een gids medegegeven, die mij al dadelijk mededeelde dat hij niet zoozeer een gids in optima forma was, doch meer een suppoost, die mij slechts begeleiden kon in de paar zalen, welke aan zijn bewaking waren toevertrouwd; aan het eind daarvan zou een ander mij overnemen. Zoo geschiedde. In den aanvang kreeg ik, oprecht gesproken, een weinig den schrik voor het mogelijk hooge bedrag in fooien, dat zulk een overstelpend aantal gidsen me kosten zou. Maar achteraf bleek dat enorm mee te vallen. Wel gaf ik elk hunner een fooi, maar de omvang van die fooi was omgekeerd evenredig aan het aantal gidsen; ieder kreeg wat, maar niet veel, en was nochtans oprecht tevreden, zoodat de geheele douceur nog niet zoo erg in de papieren liep. Voor dat luttele bedrag waren de menschen zeer spraakzaam en wezen mij op menige bijzonderheid, die mij anders allicht ontsnapt ware, ondanks den uitnemenden catalogus, waaruit ik thans al schrijvend menig gegeven put, doch die bij een toch altijd nog te vluchtig bezoek als het mijne juist door zijn omvang van voortdurende raadpleging afschrikt.

Voor men de zalen zelve betreedt, komt men eerst nog in een ruime traphal. (Het meest opmerkenswaardig in dat vertrek is een gebeeldhouwde Apollo.) Vanuit deze hal bereikt men de eerste zaal. Een waarlijk vorstelijk vertrek. De wanden zijn bedekt met edele oude Vlaamsche gobelins. Oorspronkelijk voor grooter wanden gemaakt, en later voor deze muren ietwat versneden, is de voorstelling — koningin Thomyris der Scythen, die koning Cyrus liet onthoofden — niet meer duidelijk; nochtans zijn deze tapijten opvallend en boeiend door een wondere pracht van kleur en lijn. De fraaigevormde vensters dezer zaal hebben in het midden fleurig beschilderde ramen, waarop de wapens en symbolen der Plantijnsche en aanverwante familiën. De balken der zoldering rusten op gebeeldhouwde kraagsteenen. Boven den fraaien schoorsteen, met antieke haardijzers en vuurplaat versierd, hangt een prachtig schilderij: Rubens' vermaarde leeuwenjacht. Het is echter niet de oorspronkelijke. Die hangt in de oude Pinakothek te München, doch dit is zulk een fraaie kopie, dat zij wel door een van Rubens' knapste leerlingen gemaakt schijnt te zijn. Onder de fraaie stukken, welke men in dit vertrek vindt, noemen wij een tafel met schildpad ingelegd en een verrukkelijke Venetiaansche kast. Wij zullen de kunstvoorwerpen, waarvan dit museum zoo vol is, echter in dit artikel niet naar den voorgrond brengen; in hoofdzaak zullen wij ze slechts dan noemen, indien ze op engere wijze tot de geschiedenis van het huis en de familie Plantijn behoren, en dus min of meer van nabij doel en strekking van dit opstel raken. Vermelden wij nog, dat in deze eerste zaal een opschrift boven de twee deuren geplaatst is:

„In 1876, onder het bestuur van Burgemeester, den heer Leopold de Wael, werd de Plantijnsche drukkerij aangekocht van den heer Eduard Moretus-Plantijn, door de stad Antwerpen met tusschenkomst van den staat, en ingericht tot openbaar museum." Ook vindt men in deze zaal de marmeren borstbeelden van genoemden burgemeester en van Eduard Moretus-Plantijn, welke beelden door een commissie aan het museum werden ten geschenke gegeven.

Naast deze zaal ligt een andere, die al niet minder vorstelijk van bouw en inrichting is. Evenals de meeste vertrekken van het museum, is zij in den Vlaamschen Renaissance-stijl. De wanden zijn bedekt met groen zijden damast. Er is een fraai geconstrueerde schoorsteen van hout en marmer, eveneens met antieke haardijzers en vuurplaat toegerust. Voorts vindt



DE NOORDZIJDE VAN DE BINNENPLAATS VAN HET MUSEUM  
PLANTIYN MET DE BORSTBEELDEN VAN EENIGE MORETUSSEN.

men in deze kamer een tweetal kasten, waarvan vooral de eene — palissanderhout met tin ingelegd — buitengewoon is. Op dit kastje staat een historisch staanklokje in den vorm van een tempeltje, verguld zilver; dit is een geschenk aan Plantijn van de aartshertogen Albert en Isabella. Aan de wanden vindt men een rijke verzameling schilderijen van Rubens, en andere meesters: portretten van de familie Plantijn en van vermaarde mannen, die op eenigerlei wijze met de Plantijnsche inrichting in betrekking stonden. In het midden van deze zaal staan legkasten, waarin teekeningen door verscheidene uitnemende kunstenaars vervaardigd om door Plantijn te worden gegraveerd.

De derde, naastaan gelegen zaal binnenkomend, werd ik getroffen door een veelheid van schitterende portretten en andere doeken door Rubens, zijne leerlingen en anderen. Te vele om er hier afzonderlijk uw aandacht voor te vragen. Ook de kostelijke handschriften, in legkasten, middenin dit vertrek uitgestald, zijn te verscheiden en te vele om u er hier mede bezig te houden.

Enkele vinden hier echter om hunne buitengewone opmerkelijkheid vermelding. Zoo ziet men er te midden van Kronieken, getijden- en gebedenboeken, met fraaie teekeningen en miniatuurschilderingen versierd, een Latijnschen bijbel, in het jaar 1402 voltooid, een heerlijk handschrift verlucht met een schat van miniaturen en omljstingen op elke bladzijde. De fijne en rijke kleuren, het zwierig lijnenspel van deze enluminuren zijn bewonderswaardig. Dit werk werd natuurlijk door verscheidene personen gemaakt; zooals men weet geschiedde zulks toentijds vooral door monniken. Elk hunner nam een aantal bladzijden voor zijn rekening. Het heet dat er 50 jaar bijeen door hen aan gewerkt is, en er zijn nog bladzijden die onvoltooid bleven, zelfs van het eerste deel. In het tweede deel ontbreken de enluminures zelfs voor een groot deel, terwijl het derde en laatste gedeelte van den bijbel heel niet werd uitgevoerd.

Het is een kostbaar stuk, dat nergens ter wereld zijn wederga heeft. Men zegt, dat de Amerikaansche millionaire Rockefeller er de ronde som van een millioen francs voor bood. Natuurlijk tevergeefs. Aan de verzameling miniaturen ontbreekt er een; die is er tijdens de Duitsche bezetting van Antwerpen door een der Duitsche officieren stiekum uitgesneden en meegenomen.

Men vindt hier voorts handschriften, die dagteekenen uit de 8e en 9e eeuw. En ook uit later tijden van de meest vermaarde personen, zoo o. m. een uitnoodiging van den hertog van Savoye aan Plantijn om te Turijn een drukkerij op te zetten, een schenkingsacte van Philips II van Spanje, waarin deze den „aartsdrukker" een jaarlijksche rente van / 400.— toezegt, nadat door dezen de veeltalige bijbel gedrukt was.

Nog een enkele bezienswaardigheid uit de weergalooze verzameling dezer zaal: Een aquarel, voorstellend een aardappelplant in bloei. Op het papier leest men het opschrift: „Taratoufli a Philippo de Sivry acceptum Vienna 26 Januarii 1588. Papas Perouanum Petri Cieça." Petrus Cieça is de schrijver van een kroniek, waarin gewaagd wordt van den aardappel, die door de Peruanen „papa" genoemd wordt. Aan de ach-

terzijde van het papier leest men : „Remittatur ad Clusium”.

In het begin van 1588 zond Filips de Sivry, gouverneur van Bergen in Henegouwen, aan den vermaarden kruidkundige Clusius te Weenen twee knollen en zaden van den aardappel. Een jaar later stuurde hij hem de, hier tentoongestelde, aquarel en schreef daarbij, dat hij de plant het vorig jaar had gekregen van een bediende van den pauselijken legaat in België, en deze haar „Taratoufli” noemde, wat „truffel” beteekent en de oorsprong van het Duitsche woord „Kartoffel” was. Deze waterverfteekening van den aardappel is de oudste afbeelding van dit voedingsmiddel bij uitnemendheid, dat dus n.b. blijkbaar als sierplant naar ons werelddeel schijnt te zijn gekomen. Mijn begeleider vertoonde mij de schildering met buitengewone fierheid, terwijl hij mij herhaaldelijk in zijn onschoon Antwerpsch verzekerde: „de ierste petat van Europa, menier, de ierste petat van Europa”....

Vanuit de zaal kwam ik in een overdekte gaanderij, aan de binnenplaats grenzend, en niet weinig verrast was ik bij den aanblik dezer binnenplaats.

Die oude gevels rondom, met het liefelijk spel der vensters; die monumentale daken, waaruit de trapegeveltjes der zolderramen als kleine cokette oude huisjes op zich zelf naasteen rijden; die statige stijlvolle tuinaanleg tusschen de oude plaveisels; de banken langs den muur die tot rusten noodden, en niet het minst de bekoorlijke wingerd, welke een tweetal der muren geheel overdekt, — het is alles als een sprookje. Er is aan die binnenplaats iets grootsch en tevens iets innigs, en dat in zulk een pakkende verhouding, dat men zich bij het aanschouwen afvraagt: of dit nu niet volmaakt is. Onberispelijk. Zoo boeiend, dat alle mogelijke critiek zwijgt.

Het was prachtig weer op den dag van mijn bezoek. Een zachte zon bescheen aan eene zijde deze verrukkelijke intieme plek, haaraan den anderen kant in een koelen schaduw latend. En juist in het midden was de scherpescheiding tusschen schaduw en licht; in

eens langs de donkere lijn blonken de klinkers blank en blauw op, en de gouden zon bestoof de coniferen, die aan dien kant stonden, en gutste een geweldigen stroom van vloeibaar verguldsel over dien ouden, edelen wingerd, die met zijn miljoenenvoudig bladerenspel zò vol licht en schaduw, betooverend mooi aandeed....

Het heeft wel geheeten, dat Plantijn zelf dezen wingerd heeft geplant; zulks is echter niet juist: omstreeks 1640 werd hij geplant. Die schoone bijna eindeloze boom mag dus toch wel van ouden adel heeten.

Boven de gaanderij (de noordzijde) vindt men een drietal gebeeldhouwde borstbeelden van verschillende Moretussen, op den muur aangebracht. Ook op den oostelijken muur is een fraai door Artus Quellijn gebeeldhouwd borststuk van een Moretus; aan den westelijken muur borstbeelden van wederom een anderen Moretus door Quellijn en een van den Leuvenschen professor Justus Lipsius, den grooten vriend van het huis; aan den zuidmuur zijn de bustes van Christoffel Plantijn en een Moretus aangebracht.... Aan gebeeldhouwde en geschilderde portretten van Plantijn en deze verschillende Moretussen ontbreekt het niet, zooals ge, zonder twijfel, bespeurd zult hebben. Geteld heb ik ze niet, maar bij een honderd stuks zal het wel niet blijven. Zou men daaruit moeten afleiden, dat bescheidenheid nu niet direct een der kenmerkende eigenschappen dezer familie was? Ofschoon.... ook vorstelijke personen plegen langs dien weg zichzelf en hun voorgelacht te vereeuwigen.... En deze drukkers,

waren zij veel minder dan vorsten, in later jaren werkelijk geadeld, maar reeds van de grondlegging hunner zaak af een Europeesche vermaardheid genietend en de vriend van vorsten en gezanten....

Terug van ons uitstapje over de zonnige binnenplaats, weder in de overdekte galerij van daareven, hadden wij gelegenheid, in het midden daarvan een fraaie blauwsteen pomp met koperen kraan, een werkstuk uit de 18e eeuw, te bewonderen, en in den hoek een prachtige trap, vervaardigd in 1621, met gebeeldhouwde leuning en een pijler, die met een leeuw bekroond is. De leeuw houdt het wapenschild van Balthasar Moretus III, geadeld in 1692 en dat van diens echtgenoot Anna Maria de Neuf. Het heet, dat de leeuw oorspronkelijk een schild met het drukkersmerk van Plantijn hield, doch dit „burgerlijke” embleem moest wijken voor het andere, het „adellijke”, dat de bezitters blijkbaar hooger stelden. Overdreven wij daareven met van vorstelijke aspiraties bij de Plantijnen-Moretussen te spreken? Ook de aanduidingen in cijfers der opvolgers wijzen wel op zoo iets, dunkt u niet? Balthasar I, Balthasar II, Balthasar III, Jan I, Jan II, en zoovoorts, enzovoorts.....

(Slot volgt).

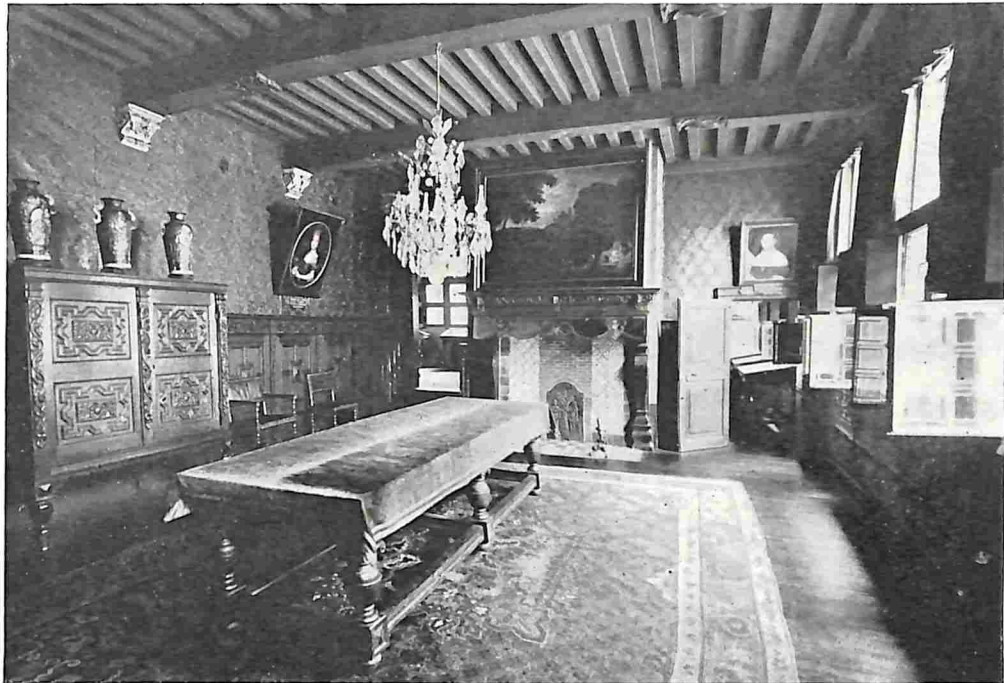
S.

## Reizen voor Zeemanskwartier.

Dezer dagen eerst kwam me „Buiten” van 22 Mei l.l. in handen en ik las daarin, als oud-zeemilicien, natuurlijk met veel belangstelling, het artikel waarvan de titel hierboven staat.

Naar aanleiding daarvan is het, dat ik het volgende ter plaatsing in „Buiten” aanbied. Het zijn herinneringen van een oud-zeemilicien, die zich nog dien aangename tijd herinnert.

Ik zal beknopt zijn, omdat de ruimte van dit blad het voor dit onderwerp vordert; veel merkwaardigs omtrent de wacht op 't oorlogsschip wordt door mij dus niet besproken.



DE VERGADERZAAL IN HET MUSEUM PLANTIJN.

Aan boord verdeelt men een etmaal in zes wachten, ieder van vier uren.

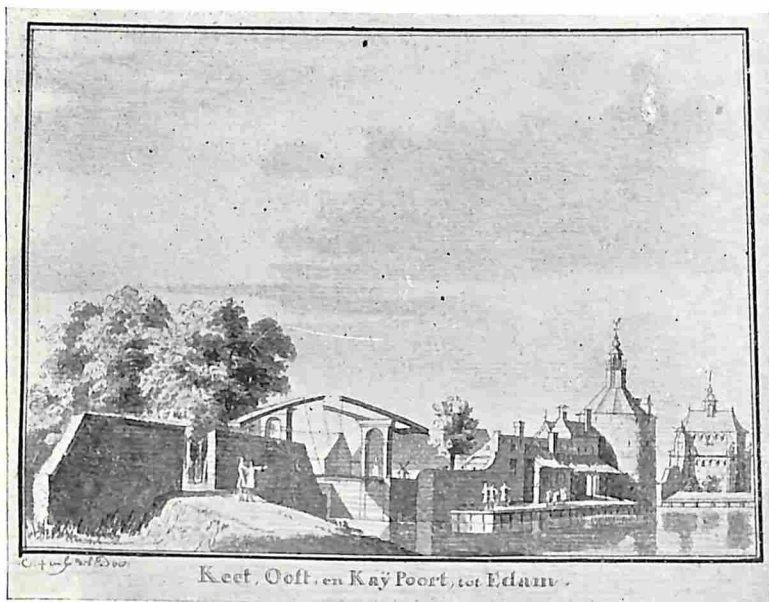
Men noemt die wachten als volgt:

|                      |                         |                   |
|----------------------|-------------------------|-------------------|
| van des middernachts | 12 uur tot 4 uur voorm. | de hondenwacht    |
| „ „ voorm.           | 4 „ „ 8 „ „ „ „         | „ „ dagwacht      |
| „ „ „                | 8 „ „ 12 „ „ „ „        | „ „ voormiddag    |
| „ „ middags          | 12 „ „ 4 „ „ „ „        | „ „ achtermidd.   |
| „ „ namiddags        | 4 „ „ 8 „ „ „ „         | „ „ platvoet      |
| „ „ „                | 8 „ „ 12 „ „ „ „        | „ „ eerste wacht. |

De „leerling van de wacht” slaat ieder half uur op de klok, wat glazen slaan wordt genoemd. Het eerste half uur na het begin van iedere wacht wordt aangeduid door een slag op de klok of een glas, het tweede half uur door twee slagen of twee glazen enz. Wanneer de wacht om is, slaat de „leerling” dus acht glazen.

Dit glazen slaan vindt, meen ik, zijn oorsprong in het vroegere gebruik van den zandlooper als tijdaanwijzer.

Wanneer het des nachts 12 uur was en de eerste wacht moest door de hondenwacht worden afgelost, dan kwamen eenige mannen van het „wachtsvolk” der eerste wacht die van de hondenwacht wekken en dit nu geschiedde door het zingen van het volgende liedje, waarvan de melodie was van een welluidend lang-gerekt rythme:



EDAM'S POORTEN.  
KEET-, KAAI- EN OOSTERPOORT.

Rijzen, rijzen met verlangen,  
Wil die mannen aan 't roer vervangen,  
Laat die uitkijk niet langer staan,  
Want het is rijzen in Gods naam!  
't Is rijzen, 't is rijzen,  
't Is rijzen voor bakboord's kwartier,  
't Is rijzen, 't is rijzen,  
't Is rijzen voor bakboord's kwartier! 1)

Dit liedje werd soms gezongen des nachts bij het verwisselen van de wacht, toen ik in 1887 op Zr. Ms. Fregat Evertsen (thans Neptunus) als zeemilicien diende. Toen lag dat karakteristieke schip nog in de Buitenhaven van Nieuwediep, en stoffeerde daar de kade op fraaie wijze. 2)

Nog herdenk ik ook het ruime uitzicht van-over de verschansing der Evertsen. Dan rustte het oog op de mooiste volkgevaarten en op het blonde Texel, omzoomd door de witte kraag van de branding.

Het is als hoor ik, nu ik dit schrijf, nog de vriendelijke blijop klinkende muziek van den trompetter, het fijne geluid van den pijper en het rustige rythme van den tamboer, wanneer die 's avonds, als wij „te kooie” waren gegaan, de taptoe speelden, terwijl dan soms de avondzon ons oud fregat nog met haar laatste stralen verguldde. A. J. R.

1) Aan boord is de bemanning in stuurboords- en bakboordskwartier verdeeld. Moest stuurboordskwartier de wacht betrekken, dan werd dus gezongen: „'t is rijzen voor stuurboordskwartier”.

2) 'k Meen, dat de „Neptunus” thans in de haven der Marinewerf te Nieuwediep ligt.

## BULBULS.

Wie Guido Gezelle kent, zal zich een vers over den nachtegaalenzang herinneren, waarin de dichter zich afvraagt wat dien vogel wel tot zijn eindloos klagende lied brengen zou, welke deernis dag en nacht, zonder dat schijnbaar aan slapen of eten gedacht wordt, moet worden uitgezongen.

„— Wat roert hem? Is 't zijn  
ballingschap, misschien?  
Is 't land alwaar hij bulbul heet  
hem liever?....  
Kan 't bloeien dat ons Vlanderen pint  
den glans niet evenaren  
Van 't overprachtig Oosten, en de  
rozeboomen daar?”

Nu komt de nachtegaal hier te lande in de tweede Aprilweek en zingt schier onafgebroken zijn mooiste lied in de laatste April- en de eerste Meiweek, bizonder tusschen een en vier 's nachts. De reden van dat zingen is dat de later aankomende wijfjes juist in die weken op den trek zijn en door het gezang gelokt wor-

den. Het dichterlijke vragen schonk ons echter het mooie vers, doch ook de meening dat de nachtegaal ergens in het warme Oosten den naam bulbul toekwam.

Aan dit laatste nu twijfelen wij, sinds we lazen hoe „bulbuls” in Engelsch-Indië standvogels zijn, welke in grootte het midden houden tusschen musch en spreeuw, mooie vogels met spikkelig gekleurde veeren, een kuif op den kop en een scharlakenkleurige veerenplek onder hun staart. Die beschrijving klopt met de voornamelijk bruine tinten van onzen als vogel onaanzienlijken nachtegaal allerminst.

Een Engelsch woordenboek vertaalt bovendien bulbul met „zanglijster”. Heet de nachtegaal wellicht in het rozenrijke Sjiras bulbul of staat dit woord in dichterlijke taal voor den schoonsten vogelzanger?

Wie helpt ons uit deze impasse, is het de taalkundige of de ornitholoog, die Gezelle's zegsman recht kan doen weder-  
varen? G.

## EDAM'S POORTEN.

DE poorten van Edam zijn alle verdwenen. Jammer! Want blijkens het weinige, dat er van bekend is, mochten enkele van hen gezien worden; tenminste een tweetal behoorde tot de mooiste en schilderachtigste van het aanzienlijk getal stadspoorten in de Nederlanden. Dat is niet zoo heel verwonderlijk: vooral in de eerste helft der 17de eeuw, toen men er 10 zoutkeeten, 30 scheepstimmerwerven, 2 lijnbanen, 26 houtwallen en 48 houttuinen telde, beleefde Edam een tijdperk van grooten bloei.

Zeven poorten heeft de stad gehad.

De Noorder- of Hoornsche Poort, nabij de Groote- of St. Nicolaaskerk, was een der minst fraaie.

Zuidwaarts den wal volgende, kwam men dan bij de Wester- of Purmerpoort, een vrij eenvoudig poortje, boven welks doorgang evenwel een steen was aangebracht 1), welke een zeemeermin vertoonde, met het onderschrift:

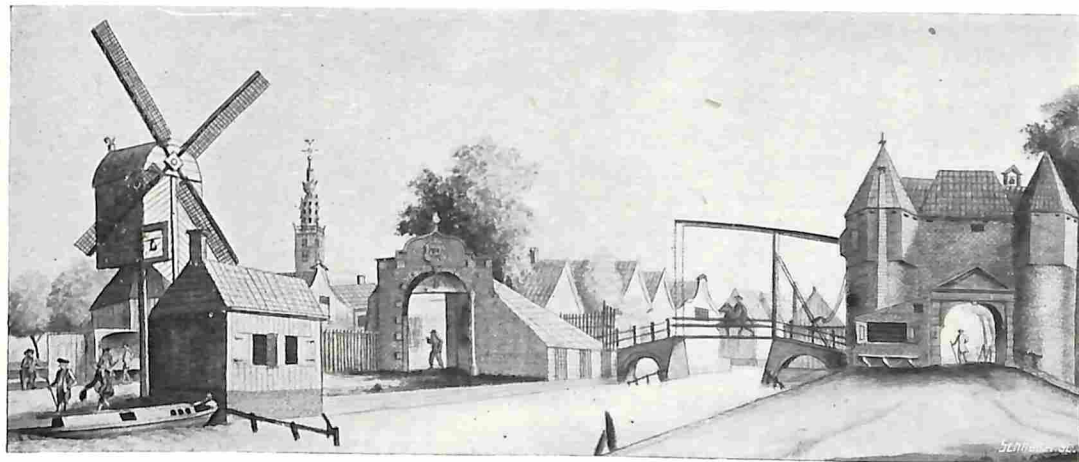
Dit beeld hier opgericht, tot een gedachtenis  
Wat in het Purmermeyr voorheen gevangen is.  
Anno 1403.

Een herinnering dus aan het „zeewijf ofte meermin”, die na de vangst door deze poort binnen de stad was gebracht. Over deze wonderbaarlijke geschiedenis, in alle oude Holland-sche kronieken te lezen, schreven wij uitvoeriger in „Buiten” van 9 Nov. 1912 (blz. 535), terwijl men een afbeelding van het „zeewijfje” — zooals de zeer ongelovige Lud. Smits haar in zijn „Schatkamer der Nederlandsche oudheden” schertsend noemt — te vinden is in „Buiten” van 24 Juli 1909 (blz. 356).

Aan de tegenovergestelde zijde van de gracht stond de Monnikendammerpoort, een forsich gebouw met twee torens, dat misschien nog wel uit de middeleeuwen dagteekende. De doorgang zelve, in neo-klassieke stijl, zal er in 't midden der 17de eeuw in zijn aangebracht.

Dan volgde aan de zuidzijde der stad de Volendammerpoort, ook wel Gevangenpoort genaamd, die zich op den platte-

1) Klaarblijkelijk aan de binnenzijde van het poortje. Aan de buitenzijde ziet men op ons prentje vrij duidelijk Edam's wapen, de zwarte stier onder drie sterren.



EDAM'S POORTEN.  
DE PURMER- EN MONNIKENDAMMERPOORT.



EDAM'S POORTEN.  
DE OOSTERPOORT, VAN TER ZIJDE GEZIEN.  
Naar de schilderij van H. Krumpelman.

grond van Tirion (1743) als een eenvoudige muurdoorgang voordoet, waarnaast zich een toren verheft. Er is echter in den loop der tijden nog al wat aan deze poort veranderd. In het laatst der 18e eeuw is zij verbouwd en bij die gelegenheid verkleind.

Aan de oostzijde ten slotte waren drie poorten. Allereerst de *Keetpoort*, die vermoedelijk nooit veel meer dan een muurdoorgang is geweest, welke in de 18e eeuw door een gewoon hek werd afgesloten. Maar wat noordelijker, aan weerszijden van de haven, het „Oorgat”, stonden twee flinke gebouwen. Ten zuiden van de gracht de *Kaai-poort*, waarvan niet zoozeer de eigenlijke poort, die naar de door een afdakje gedeeltelijk overdekte kade voerde, opviel, als wel de zware ronde toren er naast, vermoedelijk daar ter bescherming der haven reeds in de 14e eeuw gebouwd, en in de 17e eeuw van een torentje met klok en uurwerk voorzien. De Kaai-poort, die van geschat voorzien was, deed — men zie het prentje op blz. 393 — bij oppervlakkige beschouwing wel wat aan Enkhuizen's Zuiderpoort of Drommedaris denken.

Eindelijk — last not least — de *Oosterpoort*, ongetwijfeld de fraaiste van Edam's poorten, die wel wat geleek op de Oosterpoort te Hoorn, en ongetwijfeld in denzelfden tijd — in den aanvang der 17de eeuw, zal zijn gebouwd. Wij kunnen er weinig meer van vertellen dan onze afbeeldingen doen, reproducties naar schilderijen van Edam's stadsteekenmeester Hn. Krumpelman (geb. te Monnikendam 1 April 1791, overl. te Edam 29 Januari 1875) die zich in deze stukken zeker een meer dan verdienstelijk schilder heeft getoond. En een man die oog en liefde had voor het oude schoon, ons door de vaderen nagelaten. Hoogstwaarschijnlijk heeft hij zich tot het schilderen van de Oosterpoort gezet, toen haar doodvonnis door een piëteitloos stadsbestuur was geveld, om op deze wijze het nageslacht voor te houden, van welk een mooi monument Edam in 1837 moedwillig werd beroofd. Maar tevens heeft hij, zij 't onopzettelijk, ons geleerd, dat er tenminste één man is geweest, wien de slooping der Oosterpoort pijn heeft gedaan. Om meer dan een reden verdient dus de — voor zoover wij weten — gansch onbekende Krumpelman met eere genoemd te worden!

In hetzelfde jaar 1837 werden ook de Noorder-, Volendammer- en Kaai-poorten afgebroken; de Wester- en Monnikendammerpoorten waren reeds in 1835 gesloopt. De sloopwoede is wel spoedig over Edam losgebarsten!

Een sombere geschiedenis, deze geschiedenis van Edam's poorten, met slechts één lichtpunt: Krumpelman.

A. L.

## HET TEMMEN VAN DE HARP.

EEN TAOISTISCHE LEGENDE.

**E**ENS, in de grijze oudheid, stond aan het ravijn van den draken-kloof van Honan, een machtige kiriboom, een koning des wouds. Hij hief zijn hoofd op tot de sterren en sprak tot hen; diep sloeg hij zijn wortels in de aarde, waar hun bronzen kronksels zich strengelden om die van den zilveren draak, slapend in de diepte.

En het geschiedde, dat een machtig toovenaar kwam en den boom omschiep in een schoone harp, wier weerbarstige geest slechts de meest begaafde in het rijk der klanken vermogen zou te temmen. Langen, langen tijd werd het speeltuig door den keizer van het hemelsche rijk met eerbied beheerd, maar steeds vergeefs waren de pogingen van de velen, die, om beurten, poogden liefelijke melodie aan zijn snaren te ontlokken. Als eenig gevolg van hun toegewijd trachten, ontrees aan het weerspanning instrument een reeks van schrille tonen, een smalend antwoord op hun dwingend

pogen. Een schelle wanklank hoonde het welluidend lied, waartoe hun wil de harp gewaand had te bezielen. Zoo weigerde de harp haar meester te erkennen.

\* \* \*

Toen kwam Peiwoh, de prins der harpenaars.

Teeder, met zachte hand, liefkoosde hij de harp, zooals men een wild geworden paard tracht tot kalmte te brengen en streelend roerde hij de snaren. Gelijktijdig bezong hij de natuur en de seizoenen, de hooge bergen en de stroomende wateren. Zoo riep hij de verscheidene herinneringen van den boom in het leven terug.

Opnieuw speelt Lente's zoete adem tusschen zijn twijgen. Weer bruischt de lach der watervallen, darteldanst de bergbeek heen, ontluikende bloemen voorbij, die zij vriendlijk begroet.

Hij hoort opnieuw de zomer-stemmen, die als droomen zijn, het gerucht van myriaden insecten, het vroolijk-ruischend reppen van den regen, de stille weemoed van de koekoeksklacht. Hoor! daar brult een tijger, — de vallei kaatst het geluid terug.

Herfst; zwaard-scherp flimmert het maanlicht op bevroren grassen in verlaten nacht.

Nu heerscht winter en vluchten zwanen zwermen in sneeuw-door-trilden hemel; kletterende hagelstenen rammen neer op twijgen; trotsch, macht-bewust.

Dan sloeg Peiwoh een geheel anderen toon aan en zong van liefde. Als een vurig minnaar, in gepeins verzonken, zoo helde en hief zich het woud. Hoog stoof, een trotsche maagd gelijk, een schoone blonde wolk voorbij; overdrijvend wierp zij lange schaduwen, donker als wanhoop, op den grond.

Weer een andere wijs; Peiwoh zong den oorlog, kletterend staal en trampelende rossen. Nu gromde de harp dreiging van storm, op stak hij in den drakenkloof en de draak bereed den bliksem en donderend daalde de sneeuwval langs krakende heuvels.

\* \* \*

Toen, in vervoering, vroeg de hemelsche Keizer den harpenaar, waarin wel het geheim van zijn zegepraal schuilen mocht.

„Heer,” antwoordde hij, „anderen hebben gefaald, daar zij slechts van zichzelf zongen.

Ik daarentegen liet de keuze van het thema over aan de harp en waarlijk, ik wist niet of de harp Peiwoh dan wel Peiwoh de harp ware.”

Vrij naar het Engelsch van Okakura Kakuzo  
door W. H. DE ROOS.

## WONDERE VERHALEN UIT DE WILDE NATUUR

DOOR

F. ST. MARS.

*(Geautoriseerde vertaling van S. J. Barentz—Schönberg)*

### XI. BEAUMONT EN DE MUISVALK.

**D**AARNA kwam een groote, ruwe helling van steenen en boomen, struiken en bloemen en kreupelhout. Spare Wing dook rustig met figuren-van-acht in en uit tusschen de stammen van berken en berg-essen. Een berglijster dook weg in een hulstboschje, een haas liep in volle vaart om een schuimenden waterval van hagedoren-bloesem, en een ree schoot de helling af, in een lawine van steenen, die dreigde de heele berghelling te doen neerkomen.

Daarna daalde hij neer tot waar een stroom kon worden gehoord, maar niet gezien, want de mist was nog niet opgetrokken, en hij gromde heel alleen in zijn rotsachtige bedding. Vogels zijn vrij hulpeloos in den mist. Als ze niet naar alle kanten om zich heen kunnen zien, schijnen ze het gevoel voor richting te verliezen en hun afstand op een belachelijke manier verkeerd te beoordeelen.

En hier zat een waterrat op een rand een duim of twee boven den ijskoude stroom zijn snor te streelen.

Er scheen iets te mankeeren aan het mechanisme van Spare Wings vleugels op dat oogenblik. Het leek wel een storing van een enkel oogenblik, want ofschoon hij neerstreek tot den rand, herstelde hij zich uiterst snel en hernam zijn zwevende vlucht alsof er niets was gebeurd.

Er was iets gebeurd, want er was een hartverscheurend, hoog gegil om dit te vertellen, en als iemand heel scherp had gekeken, zou hij gezien hebben, dat de waterrat niet langer op den rand zat, maar op vijftig meter afstand worstelde in Spare Wing's klauwen.

Dat was zijn truc; een, door de muisvalken bijna tot een kunst verheven — de kunst om de prooi van den grond op te pikken, in volle vaart en zonder stoppen.

Plotseling wierp Spare Wing zich achterover, de lucht slaande met zijn groote vleugels — die een geluid maakten als het wuiven van een damesrok — wild en woest. Hij was te lande gekomen te midden van een zwerm inktzwarte schaduwen, voor hij kon stoppen.

Beide partijen waren voor het oogenblik te verschrikt om iets anders te doen dan zweven, maar in een seconde ontdekten zij wie hij was en schreeuwden hem toe, zooals een troep jachthonden begint te blaffen bij het zien van den rennenden vos. Het waren kauwen, en het eenige ding dat de kauwen niet kunnen doen is andermans zaken met rust laten. Bovendien is de muisvalk een vogel, die zonder gevaar opgejaagd kan worden.

Spare Wing ging door dien troep heen zooals een opgejaagde kat door een troep terriers, miauwend op spookachtige wijze, half kreet, half gefluit, met het zware klepperen van zwarte vleugels en het wraakgierige geschreeuw van: „Jack! Jack!” om zich heen.

Hij kwam thuis, opgewonden en gehavend, nadat hij de zwarte bende over den halven horizon achter zich had gehad. Maar wat is een waterrat meer of minder — zelfs al was het een reus onder de waterratten — voor een drieëntwintig inch wijfjes muisvalk? Zij verslond ze, terwijl Spare Wing het uitsteeksel voerde, gemaakt buiten het nest, waaraan hij bezig was voor hemzelf en zijn wijfje om hun voedsel in stukken te trekken. Het was een goed denkbeeld, maar een dat alleen maar muisvalken hebben gekregen.

Spare Wing lichtte zijn kop met

de wonderbare, doordringende oogen op, staarde een oogenblik naar de plaats waar de waterrat was geweest, en schoot omlaag uit het nest. Tien minuten later zag zijn wijfje hem als een vlek hoog in de lucht, draaiend, draaiend, draaiend. En na een half uur was hij terug met een jong konijn.

Op den twintigsten, toen Spare Wing van een jacht met een jonge duif terugkwam, werd hij aan het tweede ei voorgesteld. Dit ei leek alleen maar in vorm op het eerste. Het was zuiver wit, aan het breedste einde ruim gespikkeld met vlekken als vingerafdrukken — in een kleur, die afwisselde van lichtbruin tot citroengeel.

Het derde en laatste ei werd drie dagen hierna gelegd, en verschilde ook in alles behalve den vorm van zijn beide voorgangers. Het was effen gekleurd, licht roomkleurig, zonder eenig spoor van teekening. Er was een storm op den dag, dat het gelegd werd, en de regen en de rukwinden joegen elkander na over het woeste landschap zooals wolken-schaduwen elkaar najagen over wijde velden.

Spare Wing had in den middag juist zijn beurt om te broeden. Hij hield niet van dat werkje en maakte zich eraf, zoo vaak hij kon, maar zijn wijfje eischte het en daar zij de grootste van het paar was, kreeg zij tenminste een beetje tijd om zich te bewegen en op jacht te gaan.

Spare Wing zag haar langzaam wegvliegen om een maal te bemachtigen, als zij kon in een verlaten, druipende wildernis, schijnbaar alleen bewoond door een enkelen, zwevend kiekendief, den vogel waarvoor geen weer te slecht is. Nu en dan hoorde hij haar onbeschrijfelijk treurigen, snel herhaalden kreet van: „Mah-mah-mah-mah-mah-mah-mah!” tot hem gebracht door den wind, die in wilde rukken door de lucht vloog en de Schotsche den zwaaide onder hem.

Als een man in zulk een positie was geplaatst, zou hij angstig zijn geweest voor de veiligheid van zijn huis. Spare Wing echter dacht nooit aan zooiets en zelfs als hij het deed, wist hij dat de boom eerder zich zelf uit den grond zou losmaken, dan het nest uit den boom.

Toen, plotseling, bemerkte hij een „gevoel” in den boom onder hem, geheel verschillend van dat van een boom in een storm.

Er was een idee van rukken en krabben in dit nieuwe „gevoel”, dat niets beteekend zou hebben voor een man, maar alles voor een muisvalk. Hij wist daardoor, dat er iets gaande was met de basis van de Schotsche den.

Toen kwam Spare Wing overeind — de wind blies zijn prachtige staart over zijn rug, let wel — en hij keek over



EDAM'S POORTEN.

DE OOSTERPOORT, BINNENZIJD.

Naar de schilderij van H. Krumpelman.

den rand van het nest, en wat hij zag deed hem geen plezier, volstrekt niet. De aanblik van een man op zooveel voet boven den grond is niet waardig. Men ziet een hoed en twee voeten eronder uitsteken. Niets anders. Alleen die twee dingen; en de hoed schijnt op de voeten te loopen.

Toen keek een gezicht omhoog, een mager, schaapachtig, erg wit gezicht, en ontmoette de doordringende, bruine oogen — nu beginnend vuur te vatten — die over den rand van het groote nest keken, hoog boven hem.

— „Het zal mij nooit lukken,” zei Beaumont, de agent der verzamelaars.

Maar hij meende niet wat hij zei.

Hij was een van die menschen, die het land doortrekken om het te be-rooven van zeldzame vogels en eieren terwille van zekere omkooprijzen aangeboden door zekere klasse van menschen, die deze specimen en die eieren niet noodig hebben, maar die gelooven dat dit wel het geval is, op de wijze van egoïstische, verwerende kinderen.

Beaumont was aan lager wal, vandaar zijn verschijning hier alleen, maar hij beging twee vergissingen; een was dit werkje te beginnen na verscheiden weken van drinken, het andere de macht der groote roofvogels te overschatten, te oordeelen naar hun voorkomen.

Hij had een touw over den laagsten tak geslagen — die in werkelijkheid zeer hoog was — en — hiermee en met behulp van klimijzers en een veeljarige ervaring — met andere, zwakkere vogels — begon hij omhoog te klimmen.

Spare Wing's wijfje, een moeras afzoekend naar een maaltijd een halve mijl tegen den wind, hoorde het aanhoudende en melancholieke: „S-e-o-u!” dat haar zwakjes door den storm werd meegedeeld, en iets in den toon ervan bracht haar als de bliksem zoo snel met den wind terug. Zij kwam aan met de snelheid van een sneltrein, warm en angstig, haar wild: „S-e-i-o-u!” miauwend onder het vliegen. Zij vond een volmaakt dollen Spare Wing dui-kend en draaiend in de lucht boven het nest en zij vond eveneens Beaumont, die met gekruiste beenen op een tak zat geen twaalf voet onder het nest, en hij had juist zijn touw in positie voor het laatste gedeelte van den tocht.

Spare Wing's wijfje was natuurlijk geschrokken. Het was haar eerste nest. Het waren haar eerste eieren. Boven-dien mat zij drieëntwintig duim. Dat kan of kan ook niet verklaren wat volgde.

Snel als de gedachte schoot zij neer op drie reeën, die rustig de helling afliepen en die zeker de lucht van Beaumont geroken hadden. Verschrikt en opgejaagd door het suizen der groote vleugels, renden zij de helling af, zooals alle herten doen, wanneer zij schrikken, en de helft der losse steenen, die op de helling lagen, gingen, naar het scheen, met hen mee. Het was dan ook een angstaanjagend geraas. En Beaumont hield op met klimmen om te luisteren, en zijn voorhoofd af te vegen en te zeggen:

— „Lieve hemel! Wat is dat?”

Ge kunt nu begrijpen, hoe Beaumont zich begon te voelen.

Toen deed Spare Wing iets dat geen enkele mannetjes muisvalk op de honderd — en zoover ik kan nagaan ook geen wijfje al is zij ook grooter — zou durven doen. Hij viel den nestroover aan. Hij kwam op Beaumont toe, met grijpende klauwen en happenden snavel, in'n woesten, dreigenden aanval.

Nu kan het het klepperen der groote vleugels geweest zijn, dat hem verplaatste, of misschien niet. Hoe dan ook, Spare Wing kwam omhoog van zijn aanval en hij hield Beaumonts pet in zijn groote, gele klauwen, en die pet was binnen dertig seconden niet veel meer waard. Beaumont hield op met klimmen, en keek met een grijs gezicht omhoog om te zien hoe zijn pet in flarden naar beneden viel. Hij wachtte verbaasd wat er verder zou gebeuren.

Toen kwam de vader van alle rukwinden door de boomen aansuizen en de Schotsche den boog haar rug naar den striemenden regen met een gekreun, en Beaumonts knieën begonnen te knikken, en Spare Wing draaide rond en zweefde precies boven den roover, blijkbaar met het plan voor een nieuwen aanval.

Dat was te veel. Beaumont begon voorzichtig af te dalen maar toen hij halverwege beneden was, zag hij Spare Wing zijn reusachtige vleugels half sluiten en naar beneden schieten met een schreeuw en een vaart als een ontzagelijke pijl. De rest was een overhaast en zeer vernederend neerglijden en Beaumont bereikte den grond ietwat sneller dan goed voor hem was, waardoor hij zijn pols verstukte, en weldra verdween, vloekend en sissend als een kat. Hij kwam niet terug.

Het was den zestienden Mei dat Spare Wing, onbewegelijk op zijn nest — nu afgewerkt en versierd met nieuwe, levende, jonge en teere dennentwijgen — keek hoe de grijze dageraad van goud werd, en het goud blozend tot gloeiend rood, dat de grijze, golvende nevelbanken trof, welke het dal in de laagte vulden en ze veranderde in een zee van rood-gloeiend wonder.

Hij bespiedde een wouw, die uit deze zee opdook en op stille, groote vleugels bleef zweven. Hij zag een trekvalk als een meteor vallen uit den wonderen hemel, en wouw en valk verdwenen hals over kop weer in de roode zee.... Toen begon een kleine, roode waterrat in zijn eentje een klein, zacht liedje te neuriën beneden tusschen de geurige dennenappels, en Spare Wing hief plotseling zijn kop op bij een ander geluid.

Uit het nest kwam een zacht aanhoudend, klein stemmetje.

Whie-ou-whie-ou-whie-ou-whie-ou-whie! zei het.

Spare Wing's wijfje stak haar kop omhoog en keek hem aan met een langen veelzeggenden blik, zeggend: „Mah-mah-mah-mah!” zeer snel, en met een scherp ratelen van stijve veeren stond zij op en kwam van de eieren af, en Spare Wing zag een nieuw levend ding, een bal van grijs pluche, en dit was de eigenaar van het zachte, kleine stemmetje.

Toen wierp Spare Wing zijn scherpen, trotschen kop achterover en zond over het zwijgende, schitterende, kalme en eenzame landschap een langgerekt, wild: „S-e-i-o-u!”

Het eerste ei was uitgekomen! (Wordt vervolgd).

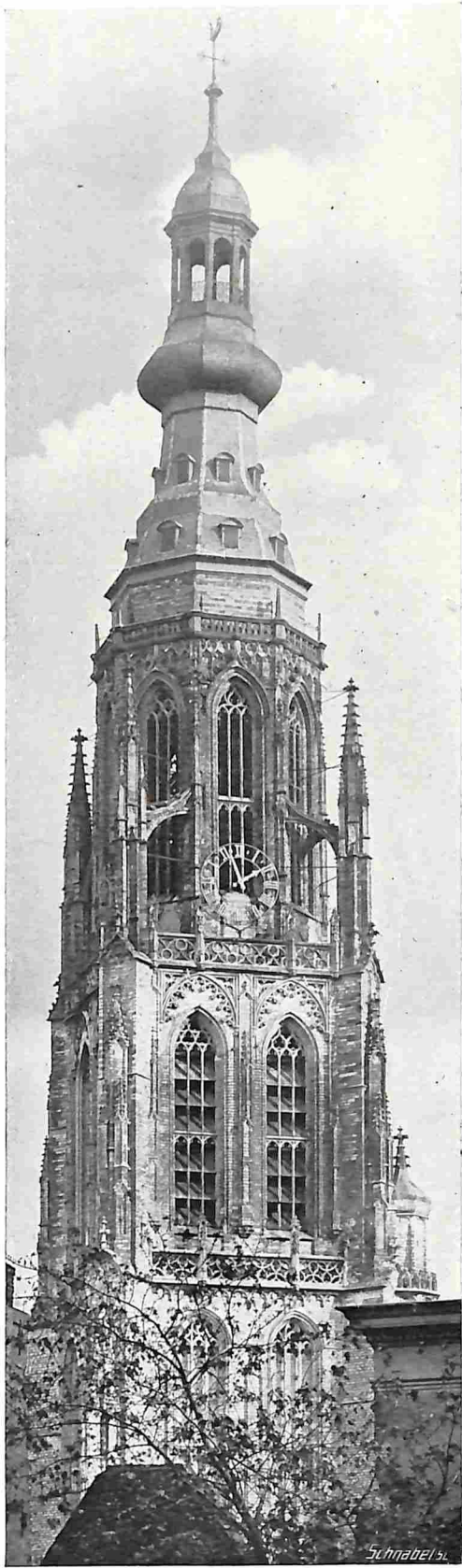
### Chineesche spreekwoorden.

Het is makkelijker een tijger te vangen dan om een gunst te vragen.

Legers worden in jaren tot stand gebracht om in een dag verbruikt te worden.

In het ongeluk is goud dof, in het geluk ijzer glanzend. Geen naald is aan weerskanten scherp.

DE R.



DE TOREN DER GROOTE OF LIEVE VROUWE KERK TE BREDA.